

ΑΡΧΕΛΩΝ, Σολωμού 57, 104 32 Αθήνα, τηλ: 210 5231 342
email:info@archelon.gr, www.archelon.gr

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΤΟ 2021

1. Η παρουσία του ΑΡΧΕΛΩΝ στον κόλπο Λαγανά Ζακύνθου είναι συνεχής από τις αρχές της δεκαετίας του '80, πραγματοποιώντας ερευνητικές δραστηριότητες σχετικά με την παρακολούθηση και την προστασία της αναπαραγωγής των θαλάσσιων χελωνών, ενώ οι συστηματικές καταμετρήσεις φωλιών ξεκίνησαν το 1984.

Οι παραλίες ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Καρέττα (*Caretta caretta*) στον κόλπο του Λαγανά έχουν ενταχθεί στην περιοχή GR2210002 «Κόλπος Λαγανά Ζακύνθου (Ακρωτήρι Γεράκι- Κερί) και νησίδες Μαραθονήσι και Πελούζο» του Ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000. Το 1999 οι παραλίες συμπεριλήφθηκαν στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, που χαρακτηρίστηκε με Προεδρικό Διάταγμα που εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 1999 (ΦΕΚ 906Δ, 22-12-99, Τροποποίηση: ΦΕΚ 1272/Δ/27-11-03).

2. Το πρόγραμμα για την παρακολούθηση και προστασία της ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας πραγματοποιήθηκε από ομάδα εθελοντών/ερευνητών το διάστημα Μαΐου – Οκτωβρίου 2021 και ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Περισσότερες από 1.350 φωλιές θαλάσσιων χελωνών καταγράφηκαν από τον ΑΡΧΕΛΩΝ, οι οποίες προστατεύτηκαν με τη συνδρομή του Φορέα Διαχείρισης.

Τους πρώτους 10 μήνες του έτους καταγράφηκαν 50 περιστατικά εκβρασμών θαλάσσιων χελωνών στο νησί της Ζακύνθου, από τις οποίες 45 ήταν νεκρές και 5 τραυματισμένες. Στην θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή του κόλπου Λαγανά εντοπίστηκαν 21 από τους 50 εκβρασμούς από τους οποίους 4 οφείλονταν σε αλληλεπίδραση με αλιευτικά εργαλεία και 3 έφεραν σημάδια τραυματισμών που προκλήθηκαν από σύγκρουση με σκάφη.

3. Περίπου 13.000 επισκέπτες της περιοχής ενημερώθηκαν για την παρουσία της θαλάσσιας χελώνας μέσω των δράσεων ευαισθητοποίησης του κοινού που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος. Η ενημέρωση έγινε στην παραλία, σε τουριστικές μονάδες και στον Ενημερωτικό Σταθμό του ΑΡΧΕΛΩΝ στην πόλη της Ζακύνθου. Ο αριθμός αυτός ήταν μικρότερος από τα προηγούμενα χρόνια, αφενός λόγω της πανδημίας, και αφετέρου γιατί σημειώθηκε σημαντική καθυστέρηση στην έκδοση άδειας από τον Δήμο για την εγκατάσταση του Σταθμού.

Μέτρα φύλαξης, περιπολίες επίπτευσης και η οριοθέτηση της ζώνης ωτοκίας στις παραλίες με σχοινιά εφαρμόστηκαν από τον Φορέα Διαχείρισης. Το παρατηρητήριο πυροπροστασίας στην περιοχή πίσω από την παραλία Σεκάνια λειτούργησε με μέριμνα του WWF Ελλάς.

4. Παρόλα αυτά, κατά την περίοδο ωτοκίας 2021 καταγράφηκαν αρκετά περιστατικά παραβάσεων των υφιστάμενων διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος, τόσο στον χερσαίο όσο και στον θαλάσσιο χώρο. Το Λιμενικό και η Αστυνομία που είναι οι αρμόδιες αρχές για την επιβολή προστίμων στο θαλάσσιο χώρο και στις παραλίες αντίστοιχα, έκαναν ελάχιστες επισκέψεις/ αυτοψίες κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου.

Στην προστατευόμενη θαλάσσια περιοχή, που είναι Περιοχή Προστασίας της Φύσης, σημειώνονταν καθημερινά κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο περιστατικά υπέρβασης του ορίου ταχύτητας των 6 κόμβων και αγκυροβόληση κατά παράβαση των διατάξεων.

ΑΡΧΕΛΩΝ, Σολωμού 57, 104 32 Αθήνα, τηλ: 210 5231 342
email:info@archelon.gr, www.archelon.gr

Επίσης δεν τηρούνταν οι κανόνες για την ορθή παρατήρηση των θαλάσσιων χελωνών που ισχύουν με απόφαση του Λιμεναρχείου Ζακύνθου. Καθώς δεν έχει τεθεί περιορισμός στον αριθμό των σκαφών στον κόλπο του Λαγανά από τις υφιστάμενες διατάξεις, ένας πολύ μεγάλος αριθμός σκαφών συνωστιζόταν καθημερινά για να παρατηρήσουν θαλάσσιες χελώνες οι επισκέπτες της περιοχής, με αποτέλεσμα να προκαλείται σημαντική όχληση στα ζώα.

5. Στις παραλίες ωτοκίας που είναι επίσης Περιοχές Προστασίας της Φύσης, καταγράφηκαν παραβάσεις των υφιστάμενων διατάξεων σχετικά με τον αριθμό επίπλων θαλάσσης και την απομάκρυνσή τους τη νύχτα, καθώς και περιστατικά ανθρώπινης παρουσίας το βράδυ στην παραλία, ποδοπάτηση των φωλιών, οδήγηση οχημάτων και ιπασία πάνω στην παραλία. Σημειώνεται ότι η περιοχή της παραλίας Σεκάνια είναι Περιοχή Απόλυτης Προστασίας και δεν επιτρέπεται η ανθρώπινη παρουσία.

Επιπρόσθετα, για μία ακόμα χρονιά συνέχισαν να υπάρχουν απειλές με σοβαρές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στο βιότοπο από παράνομες δραστηριότητες. Αυτές περιλαμβάνουν τον παλιό χώρο υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) που παραμένει χωρίς την προβλεπόμενη περιβαλλοντική αποκατάσταση και τον παράνομο δρόμο μεταξύ των παραλιών Δάφνης και Γέρακα, ο οποίος επεκτείνεται κάθε χρόνο, εντός της περιοχής Προστασίας του Φυσικού Τοπίου Βασιλικού. Περιλαμβάνουν επίσης τα αυθαίρετα κτίρια/ κατοικίες στο Γέρακα και τα αυθαίρετα κτίρια/ κατοικίες στη Δάφνη, μερικά από τα οποία λειτουργούν και ως παράνομες επιχειρήσεις ενοικίασης καταλυμάτων, εστίασης και διασκέδασης. Οι τοπικές αρχές δεν έχουν εφαρμόσει τα πρωτόκολλα κατεδάφισης αυτών των παράνομων κτισμάτων που εκκρεμούν επί δεκαετίες.

6. Το πρόγραμμα συστηματικής καταγραφής της ωτοκίας των θαλάσσιων χελωνών Καρέττα στον κόλπο του Λαγανά από τον ΑΡΧΕΛΩΝ είναι ένα από τα μακροβιότερα προγράμματα παγκοσμίως για το συγκεκριμένο είδος. Λόγω αυτού, η ανάλυση παλαιότερων δεδομένων ωτοκίας από την περιοχή κατέστησε δυνατή την ανάδειξη των επιπτώσεων της ανόδου της θερμοκρασίας του πλανήτη σε αυτόν τον, σημαντικό για τη Μεσόγειο, πληθυσμό θαλάσσιας χελώνας. Ωστόσο, οι θερμοκρασίες της άμμου στον κόλπο του Λαγανά δεν έχουν ακόμα αγγίξει κάποιο όριο που θα ήταν καταστροφικό για τα αυγά.

Η ανάλυση παλαιότερων δεδομένων έδειξε επίσης ότι, μετά την ίδρυση του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, η συμβολή των επιμέρους παραλιών στην ωτοκία του είδους έχει αλλάξει. Ειδικότερα, τα τελευταία χρόνια, η μέση συνεισφορά των παραλιών του Ανατολικού Λαγανά, του Καλαμακίου και του Γέρακα έχει αυξηθεί, με αντίστοιχη μείωση της συνεισφοράς της παραλίας Σεκάνια, που έχει 'αποσυμφορηθεί' κάπως από την μεγάλη πυκνότητα φωλεοποίησης. Αυτή η μακροπρόθεσμη αλλαγή πιθανότατα αποδίδεται σε καλύτερα μέτρα προστασίας, που πραγματοποιήθηκαν σταδιακά από τον Φορέα Διαχείρισης του Πάρκου καθώς και σε καλύτερη διαχείριση του εξοπλισμού παραλίας από ορισμένες τοπικές επιχειρήσεις στις παραλίες Ανατολικού Λαγανά, Καλαμακίου και Γέρακα. Ωστόσο, σημαντική μείωση του αριθμού των φωλιών έχει παρατηρηθεί τα τελευταία χρόνια στις παραλίες του Μαραθονησίου και της Δάφνης, η οποία σχετίζεται με οχλήσεις των θαλάσσιων χελωνών από σκάφη στη θαλάσσια περιοχή του κόλπου και ανεξέλεγκτη ανθρωπογενή πίεση αντίστοιχα.

Λαμβάνοντας υπόψη τη μακροπρόθεσμη τάση του αναπαραγωγικού πληθυσμού, όπως

ΑΡΧΕΛΩΝ, Σολωμού 57, 104 32 Αθήνα, τηλ: 210 5231 342
email:info@archelon.gr, www.archelon.gr

προκύπτει από τις ετήσιες καταγραφές φωλιών επί 38 χρόνια, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο πληθυσμός θαλάσσιων χελωνών Καρέττα που ωοτοκούν στον κόλπο του Λαγανά είναι μάλλον σταθερός, με έντονες ετήσιες διακυμάνσεις και συνεχίζει να αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους αναπαραγωγικούς πληθυσμούς του είδους αυτού στη Μεσόγειο.

7. Η Ζάκυνθος έχει αναχθεί σε κορυφαίο διεθνή τουριστικό προορισμό τα τελευταία 20 χρόνια. Ο αριθμός των τουριστικών καταλυμάτων και επιχειρήσεων στην Περιφερειακή Ζώνη του Θαλάσσιου Πάρκου αλλά και όλου του νησιού έχει πολλαπλασιαστεί. Ανάλογα έχουν αυξηθεί και οι αριθμοί επισκεπτών (λουόμενων και μη) στις παραλίες ωοτοκίας και στα σκάφη που κινούνται στο θαλάσσιο χώρο για την παρατήρηση χελωνών.

Η διαρκής παρουσία του Φορέα Διαχείρισης του Πάρκου και η μεγάλη προσπάθεια της ομάδας του ΑΡΧΕΛΩΝ και αυτό το καλοκαίρι εξασφάλισαν την συνέχιση της μακροχρόνιας καταγραφής της ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας και την προστασία των φωλιών που γίνονται εκεί.

Όμως κατά τα φαινόμενα, το ενδιαφέρον των τοπικών επιχειρήσεων, των ιδιοκτητών γης και των τοπικών αρχών να συνεργαστούν για καλύτερη εφαρμογή της νομοθεσίας στο θαλάσσιο Πάρκο ήταν αρκετά χαμηλό. Η απουσία επιτήρησης από τις αρχές που έχουν αρμοδιότητα επιβολής προστίμων και η αδιαφορία των τοπικών αρχών και των επιχειρηματιών επέτρεψαν καθημερινές παραβάσεις των διατάξεων για τη διατήρηση της φύσης στο θαλάσσιο χώρο και τις παραλίες ωοτοκίας αλλά και παραβάσεις της νομοθεσίας γενικότερα. Παρόλον ότι η Ζάκυνθος θα είχε σημαντικά οφέλη από μία προσέγγιση βιώσιμου τουριστικού προορισμού, δεν έχει γίνει γνωστή κάποια συντονισμένη προσπάθεια μεταστροφής στο θέμα αυτό.

Τα παραπάνω αναδεικνύουν την ανάγκη για μεγαλύτερη προσπάθεια σωστής διαχείρισης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και αποτελεσματικότερη φύλαξη και επιτήρηση των παραλιών και του θαλάσσιου χώρου. Επίσης χρειάζεται μεγαλύτερη ενεργοποίηση για την επικοινωνία/ ενημέρωση/ ευαισθητοποίηση των τοπικών επιχειρηματιών, των αρχών και των επισκεπτών ως προς την ανάγκη εύρυθμης λειτουργίας και την μεγάλη οικολογική αξία του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου.

Copyright © 2022 από ΑΡΧΕΛΩΝ